

Leve hele livet

Gjennomføringsplan 2021-2023

Regionalt støtteapparat Troms og Finnmark

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Romssa ja Finnmarkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finnmarkun staatinhallittija

Buohccidruovttuid ja ruoktobálvalusaid ovddidanguovddáš

Romssa ja Finnmarkku (Romssa)
**Utviklingscenter for
sykehjem og hjemmetjenester**

TROMS og FINNMARK (Troms)

Buohccidruovttuid ja ruoktobálvalusaid ovddidanguovddáš
Romssa ja Finnmarkku (Finnmarkku)

**Utviklingscenter for
sykehjem og hjemmetjenester**

TROMS og FINNMARK (Finnmark)

**Utviklingscenter for sykehjem og hjemmetjenester
til den samiske befolkningen i Finnmark**

Sámi álbmoga buohccidruovttuid ja ruoktobálvalusaid ovddidanguovddáš Finnmarkkus

Foto: Frank Ingilæ

Innhold

1. Bakgrunn.....	3
2. Organisering og ansvar	4
3. Det regionale støtteapparatets arbeid	6
3.1 Samarbeid med andre aktører	~~11~~ 10
4. Organisering av regionale nettverk	~~14~~ 12
6. Øvrig oppfølging.....	~~15~~ 14

1. BAKGRUNN

Regjeringen la 4. mai 2018 fram Meld. St. 15 (2017-2018) Leve hele livet – en kvalitetsreform for eldre. Meldingen ble behandlet og vedtatt i Stortinget 20. desember 2018.

Reformen vil legge til rette for at gode, lokale løsninger spres og implementeres rundt om i kommunene. Leve hele livet består av 25 konkrete og utprøvde løsninger på områder hvor man ser det svikter i tilbudet til de eldre i dag. Løsningene bygger på hva de eldre, pårørende, politikere, interesseorganisasjoner, ledere, ansatte, frivillige og forskere har sett fungere i praksis.

Reformen legger opp til at eldre skal få brukt ressursene sine og dekket behovene sine i de ulike fasene av alderdommen. Det handler om å skape et mer aldersvennlig samfunn der eldre kan leve gode liv og delta i fellesskapet.

Overordnet skal reformen bidra til:

- Flere gode leveår der eldre beholder god helse lenger, opplever at de har god livskvalitet, og at de i større grad mestrer eget liv, samtidig som de får den helsehjelpen de trenger når de har behov for den.
- Pårørende som ikke blir utslitt, og som kan ha en jevn innsats for sine nærmeste.
- Ansatte som opplever at de har et godt arbeidsmiljø, der de får brukt sin kompetanse og gjort en faglig god jobb.
  - Under hvert av disse områdene inneholder stortingsmeldingen fem forslag til løsninger som understøttes av konkrete eksempler fra kommunene. Kommunene er oppfordret til å lage en plan for hvordan Leve hele livet skal integreres i kommunens planer, som skal inn i kommuneplanens samfunnsdel. Kommuner som omstiller seg i tråd med reformen, prioriteres innenfor relevante eksisterende og eventuelle nye øremerkede ordninger.
- Regjeringen la frem fem satsningsområder som skal knyttes til reformens innsatsområder, disse inneholder en rekke virkemidler som er avgjørende for å lykkes med Leve hele livet. De fem satsningsområdene er:
  - Demensomsorg 2025
  - Kompetanseløft 2025
  - Ernæring strategi
  - Pårørendestrategi
  - Lindrende behandling, pleie og omsorg

Våren 2021 skal de regionale støtteapparatene revidere sine regionale gjennomføringsplaner, planen skal omfatte hele den resterende reformperioden ut 2023.

Statsforvalteren har ansvar for å koordinere dette arbeidet.

Formålet med gjennomføringsplanen er at det regionale støtteapparatet beskriver hvordan arbeidet regionalt skal bidra til å nå målene i reformen.

2. ORGANISERING OG ANSVAR

De tre aktørene i det regionale støtteapparatet: Statsforvalterne, KS og utviklingssentrene for sykehjem og hjemmetjenester, er likeverdige parter i det regionale arbeidet. Statsforvalteren har en koordinerende rolle. Senter for omsorgsforskning (SOF) er også en sentral del av støtteapparatet som kan bidra med spredning av fagkunnskap og veiledningsmateriell. Det er den enkelte aktørs samfunnsoppdrag som legges til grunn for fordeling av ansvar, roller og oppgaver i det regionale arbeidet. Med likeverdige parter mens her at hver aktør bidrar med sitt samfunnsoppdrag gjennom arbeidet i regionalt støtteapparat. Gjennom samarbeidet i regionalt støtteapparat kommer aktørene frem til felles oppdrag og aktiviteter som knyttes til innsatsområdene og satsningsområdene i reformen, hvor alle aktører deltar. Dialogmøtene som har vært gjennomført med kommunene er et eksempel på dette.

Likeverdige parter innebærer også at alle aktører må bli hørt og kunne komme med innspill, samt at alle må være enig i beslutninger som gjøres. Det fremkommer i videre arbeid hvordan oppgavene fordeles mellom de ulike aktørene i det regionale støtteapparatet.

Organisasjon	Rolle	Ansvar	Oppgaver
Statsforvalteren	Koordinator for reformen -Koordinere gjennomføringsplanen -Koordinere arbeidsgruppe samfunn	Ansvar for framdrift i det regionale samarbeidet. Ansvar for å følge opp kommunenes og fylkeskommunenes innsats under reformen Ansvar for å følge opp nettverk som er knyttet til reformen Ansvar for å gi alle kommuner tilbud om dialogmøter Ansvar for oppfølging av sentrale satsninger knyttet til reformens og reformens innsatsområder Ansvar for flere ulike tilskuddsordninger som knyttes til reformen Ansvar for inkludering av andre samarbeidspartnere	-Innkalle til møter i regionalt støtteapparat -innkalle til møter i utvidet støtteapparat -invitere til dialogmøter -sørge for at alle kommuner blir invitert i nettverk -Bistå kommunene i overordnet planlegging og planarbeid. Følge opp med støtte og veiledning - legge opp til felles framdrift for kommunene Ta kontakt med ulike aktører: eldreråd, fylkeskommunen, husbanken, helseforetak, Sametinget, Sametingets eldreråd

USHT Troms	Ressurs for kommunene Medansvarlig i gjennomføringsplan	Spre kunnskap om LHL Fremme samarbeid med alle kommunene og tilby deltakelse i ulike aktiviteter	Bidra til fag og tjeneste utvikling innenfor kommunenes satsningsområder Bidra med innspill til agenda på felles møter
USHT Finnmark	Medansvarlig i gjennomføringsplanen	Spre kunnskap om LHL Spre kunnskap om aldring og demens til «andre» enheter i lys av LHL	Tilby støtte og veiledning der det er ønskelig Bidra med innspill til agenda på felles møter
USHT til den samiske befolkningen	Medansvarlig i gjennomføringsplanen -likeverdige partnere	Hovedansvar for oppfølging av kommunene i Troms og Finnmark, spesielt rettet mot den samiske befolkningen. Men også i samarbeid med USHTene i nord	-involvering av ansatte, brukerorganisasjoner og frivillige - dialog, informasjon og samarbeid -invitere til læringsnettverk -gi tilbud om støtte og veiledning -spre kunnskap om reformen -mobilisere - Bidra med innspill til agenda på felles møter

KS rolle

KS som interesseorganisasjon	KS som utviklingspartner
<i>KS ivaretar kommunenes interesser og er spesielt oppmerksom på kommunenes forutsetninger i arbeidet til det regionale støtteapparatet.</i>	<i>KS bidrar til gjennomføringen av Leve hele livet i et likeverdig samarbeid med de andre deltakerne i det regionale støtteapparatet.</i>
<i>KS lytter til kommunale behov, og bidrar til at disse blir premissgivende for utviklingsarbeidet med Leve hele livet regionalt og nasjonalt.</i>	<i>KS veileder kommunene i deres arbeid med Leve hele livet, og bidrar til erfaringsdeling av gode tiltak på tvers av kommuner og regioner.</i>
<i>KS forankrer arbeidet med Leve hele livet i styrende organer.</i>	<i>KS bidrar til å se Leve hele livet i sammenheng med andre satsinger, og har et ansvar for å løfte arbeidet med aldersvennlige lokalsamfunn med fokus på tverrsektorielt samarbeid og medvirkning.</i>

Det videre samarbeid om reformen og hvordan oppgavene skal fordeles mellom Statsforvalteren, USHT og KS er ikke ferdigstilt. Det er enighet om at det videre samarbeidet skal handle om de fem innsatsområdene i reformen, og at satsingsområdene til regjeringen skal knyttes opp mot disse. Etter dialogmøtene vinteren 2021 signaliserte kommunene et behov for bistand/oppfølging for å få andre aktører enn helsesektoren på banen i reformarbeidet. Så *utgangspunktet for videre arbeid i det regionale støtteapparatet vil være en helse og omsorgs "fot" og en samfunns "fot"*. Arbeidet med Helse vil det hovedsakelig være USHT, SF og KS som samarbeider om. I arbeidet med samfunn vil KS og Statsforvalteren være viktige samarbeidsaktører. SF prøver også få til et samarbeid med Fylkeskommunen for å ivareta samfunnsdelen i reformen. Regionalt samarbeidsforum har fokus på tar stilling til hvilke nettverk som skal fortsette eller om nye som skal igangsettes. Flere prosjekter som kan knyttes til reformen. *KlinObsKommune* er et godt eksempel på dette samarbeidet.

3. DET REGIONALE STØTTEAPPARATETS ARBEID

Det regionale støtteapparatets kjerneaktører er Statsforvalteren i samarbeid med KS og Utviklingssentrene for sykehjem og hjemmetjenester (USHT). Troms og Finnmark USHT består av USHT Finnmark, USHT Troms og USHT samisk som arbeider spesielt rettet mot den samiske befolkningen. Senter for omsorgsforskning og Fylkeskommunens eldreråd er også representanter i det regionale støtteapparatet. SF jobber med å få Fylkeskommunen med i det regionale støtteapparatet.

Det er 39 kommuner i Troms og Finnmark.

Hovedoppgaver for det regionale støtteapparatet er:

- Mobilisere og engasjere alle kommunene i sitt fylke
- Spre kunnskap om reformen – innhold og virkemidler
- Gi tilbud om støtte og veiledning til utvikling, iverksetting og evaluering av lokalt planarbeid
- Invitere til læringsnettverk og erfaringsdeling mellom kommunene

Statsforvalteren og det regionale støtteapparatet har gjennomført webinarer og dialogmøter med kommunene på plan og planarbeid. Målet har vært at kommunene skal implementere LHL i sitt planarbeid. Dette har vært svært vellykket, og vi ser at det er god oppslutning om disse. Kommunene har fått tilbud om bistand og veiledning til planarbeid, noe som flere benytter seg av.

KlinObsKommune er et samarbeidsprosjekt mellom alle tre USHTene og Statsforvalteren. KlinObsKommune er en trinnvis kompetansemødel for å øke klinisk observasjonskompetanse blant helsepersonell i kommunale helse- og omsorgstjenester. Alle kommunene i fylket får tilbud om å være med, og prosjektet er i gang, med 6 pilotkommuner, og skal gjennomføres frem til reformens slutt i 2023.

Fra høsten 2019 til nå har Statsforvalteren og det regionale støtteapparatet lagt stor vekt på å veilede kommunene om plan- og bygningslovens ordinære planprosesser, både overordnet og innen helse- og omsorgssektoren. Her er en oversikt over gjennomførte planfaglige aktiviteter i perioden:

PERIODE	AKTIVITET	DELTAKELSE
August-september 2019	6 regionale kommunemøter i Troms og Finnmark, lansering av Leve hele livet. Planfaglig forelesning: «Plan- og bygningsloven og folkehelseloven på 40 minutter for dem som ikke har plankompetanse»	38 kommuner
Januar 2020	Kartlegging av planstatus i helse- og omsorgssektoren i kommunene. Påfølgende veiledning, særlig om helse- og omsorgsplan og kommunal planstrategi.	35 kommuner
Vår 2020	Kommunens status for arbeidet med Leve hele livet ble tatt inn i kommunebildene for hver kommune. Kommunebildene var grunnlag for dialogmøter mellom embetsledelsen og kommunene (enkeltvis eller i mindre grupper).	39 kommuner
Hele 2020	Høringsuttalelser til 67 ulike kommunale planer, overordnet og på sektornivå. Hovedvekt på Leve hele livet, og på at kommunene må prioritere helse- og omsorgsplan i kommunal planstrategi 2020-2023.	37 kommuner
November-desember 2020	4 nettseminar om planarbeid i helse- og omsorgssektoren. Målgruppe: Helse- og omsorgsledere og planleggere. Kommunene gjorde forarbeid som ble drøftet i møtene.	15 kommuner
Januar 2021	Kartlegging av status i kommunene mht. om de har en helse- og omsorgsplan, eller om de har prioritert i kommunal planstrategi 2020-2023 å lage en slik plan.	39 kommuner
Februar-mars 2021	6 dialogmøter med kommunene om «plankrav» fra Helsedirektoratet for å bli prioritert mht. tilskudd i 2021. Kommunene gjorde forarbeid som ble drøftet i møtene. Til dels bred deltakelse fra kommunene.	37 kommuner

I januar 2021 kartla Statsforvalteren hvilke kommuner som har en helse- og omsorgsplan, og hvilke kommuner som har sagt i kommunal planstrategi 2020-2023 at de vil lage en slik plan i samme periode. Vi ser en markant økning i antall kommuner som nå er i ferd med å etablere planverk som vil gi bedre forankring, systematikk og kvalitet på arbeidet i helse- og omsorgssektoren. Det vil også ha betydning for kvaliteten på arbeidet med Leve hele livet.

Det regionale støtteapparatet har svært gode erfaringer med gruppevis digitale dialogmøter med de 39 kommunene, hvor det har vært anledning for kommunene til å presentere og drøfte sin egen lokale situasjon ganske grundig. Det har også gitt støtteapparatet god kunnskap om kommunene.

Innen planarbeid følger vi opp bl.a. på følgende måter:

- Statsforvalteren har dialog med enkeltkommuner med råd og veiledning om planforankring av Leve hele livet, og planarbeid for øvrig.
- Statsforvalteren gir høringsuttalelser til alle relevante kommunale og fylkeskommunale planer, både overordnet og på sektornivå. Høringsuttalelser ledsages ofte av dialog med kommunens fagpersoner.
- KS' høstkonferanse i november 2021 vil fokusere på planforankring og det brede samfunnsmessige perspektivet på Leve hele livet.
- Dersom kommunene høsten 2021 sier at de har behov for det, kan støtteapparatet med relativt liten ressursbruk organisere nye digitale dialogmøter med kommunene

Det regionale støtteapparatet mener at status og framdrift i kommunene mht. Leve hele livet er vanskelig å kategorisere i fasene som Helsedirektoratet opererer med i reformen. Framdriften i reformen tilsier at planfasen skal komme før gjennomføringsfasen. Men i kommunene, som står på hver dag for å levere så gode tjenester som mulig, vil de nok oppleve at de hele tiden er i en "gjennomføringsfase", og at reformen bare utgjør en spissing/justering/kvalitetsheving av arbeidet. Planarbeidet generelt i kommunene er hovedsakelig organisert i 4-års sykluser som følger kommunestyreperiodene. Dette er i tråd med plan- og bygningslovens føringer. Derfor kan kommunenes planløp og reformens planfase være i utakt. Eksempel: Hvis en kommune lagde sin planstrategi for perioden 2020-2023 i 2020, kunne de vedta at en plan som forankrer arbeidet med et aldersvennlig samfunn skulle ferdigstilles i 2022. Statsforvalteren ville synes at det var en riktig og viktig prioritering, som kan ha positiv effekt over flere år. Men det ville ikke være i tråd med

framdriften fra fase 2 til 3 i Leve hele livet. Vi tror at denne ulikheten i tidsløp har vært forvirrende for kommunene.

Oppsummert har det regionale støtteapparatet vært tett på kommunene til nå i reformen Dette mener vi har medført at flere kommuner har økt fokus på sitt planarbeid og på å implementere LHL i sitt planarbeid. Det har også medført økt kompetanse og økt bevissthet om reformen. Vi kommer til å fortsette å være tett på kommunene også i den resterende delen av perioden. Vi kommer til å ha fokus på å implementere LHL i kommunenes planarbeid.

Aktivitetsplan 2021 –2023 regionalt og nasjonalt

Aktivitetskalender 2021				
Måned	Hvor	Ansvar	Målgruppe	Tema
Februar/ mars	Digitalt	Regionalt støtteapp.	Helse- omsorg, planleggere, politikere og kontaktpersoner	Dialogmøter. Plan og planarbeid Presentasjon av de ulike aktørene
16.- 17.mars	Digitalt	USHT Troms	Personell i tjenesten til personer med utviklings- hemming	Vinterlys - årlig konferanse med erfaringsdeling
27. April	Digitalt	Aldersvennlig Norge	Alle interesserte	Kick off og presentasjon av Aldersvennlig lokalsamfunn og eldreombudet
26.Mai	Digitalt	Nasjonalt støtteapp. og KS	Alle	Erfaringskonferanse Leve hele livet
Mai	Digitalt	Statsforvalter	Oppstart av Arbeidsgruppe samfunn	
2. Juni	Digitalt	Nasjonalt støtteapp.	Ledere, ansatte og politikere i kommunen	Leve hele livet, overbygging for store satsninger
Juni	Tromsø	USHT	Instruktører i Pilotkommuner	KlinObsKommune, opplæring
August				
21.- 23.Septem ber		USHT Troms	Innbyggere og helsepersonell	
September		Regionalt støtteapp.	Helse- omsorg, planleggere, politikere og kontaktpersoner	Dialogmøte. Oppfølging av kommunene og planarbeid
Høst		KS		Aldersvennlig lokalsamfunn og samarbeid på tvers
Oktober		USHT`ene		KlinObsKommune

Gjennomføringsplan Leve hele livet

November				
Desember				
Aktivitetskalender 2022 –				
Måned	Hvor	Ansvar	Målgruppe	Tema
Januar				
Februar				
		Regionalt støtteapparat		Dialogmøte
Mars		USHT`ene		KlinObsKommune
April	Konferanse	USHT Troms/reg. støtteapp		Vårkonferanse - erfaringsdeling Leve hele livet
Mai				
Juni				
August				
September				
Høst	Konferanse	Reg. støtteapp		Leve hele livet
Oktober				
November				
Desember				
Aktivitetskalender 2023				
Måned	Aktivitet	Ansvar	Målgruppe	Tema
Januar		USHT ene		KlinOBSkommune
Februar				
Mars				
April				
August				
Høst	Konferanse	Reg. støtteapp		Leve hele livet

Reformens innsatsområder - Plan for aktiviteter – målet er å lage en oversikt over aktiviteter innenfor de ulike områdene som skal være tilgjengelig for kommunene.

Aldersvennlig samfunn			
Aktivitet	Målgruppe	Ansvar	Når
Etablering av Arbeidsgruppe samfunn	Kommunene v/ pol. og adm. ledelse, og alle sektorer	Statsforvalteren koordinerer. KS, Husbanken, fylkeskommunen m.fl. deltar.	Konstitueres i mai 2021
Digital seminarrekke høsten 2021	Kommunene v/ pol. og adm. ledelse, og alle sektorer	Arbeidsgruppe samfunn koordinerer informasjon til kommunene og organiserer seminarrekke.	August til november 2021.
Aktivitet og fellesskap			
Aktivitet	Målgruppe	Ansvar	Når
Mat og måltid			
Aktivitet	Målgruppe	Ansvar	Når
Matgledekorps	Sykehjem/heldøgns	Statsforvalter, Regionalt støtteapparat Helse/ Landbruksavd.	Desember 2021/januar/2022
Helsehjelp			
Aktivitet	Målgruppe	Ansvar	Når
Sammenheng i tjenestene			
Aktivitet	Målgruppe	Ansvar	Når
Helsefellesskap		Statsforvalter	Høsten 2021
KlinObsKommune	Helsepersonell i alle kommuner i Troms og Finnmark	USHT Troms og Finnmark (alle tre)	Pågår- og ut 2023

Reformens satsningsområder - plan for tiltak

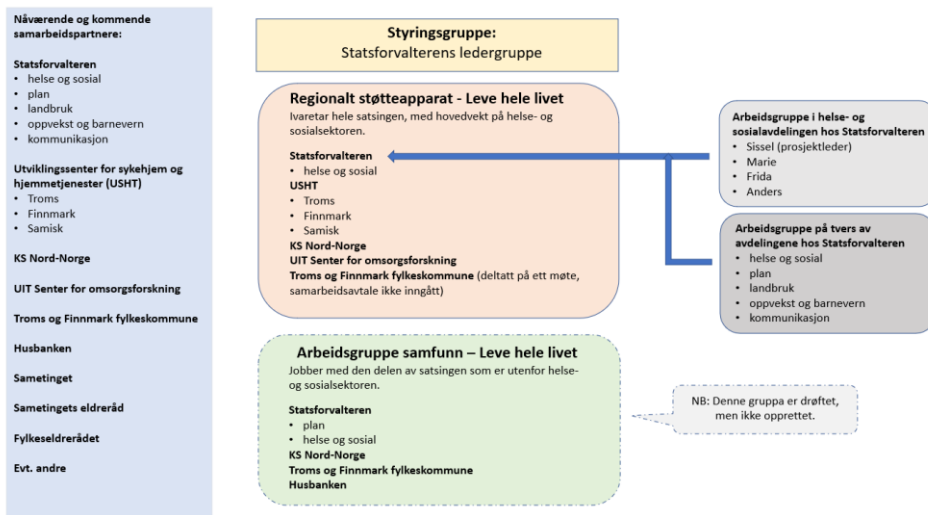
Demensplan 2025			
Tiltak	Målgruppe	Ansvar	Når
Forhåndsamtaler	Helsepersonell		

Ernæring			
Tiltak	Målgruppe	Ansvar	Når
Pårørende			
Tiltak	Målgruppe	Ansvar	Når
Ivareta pårørende	helsepersonell		Høst 2021
Palliasjon			
Tiltak	Målgruppe	Ansvar	Når
Simulering av forhåndssamtaler	Helsepersonell		
Kompetanseløft 2025			
Tiltak	Målgruppe	Ansvar	Når
ABC- utdanninger			
Lindrende behandling og omsorg ved livets slutt			

Det regionale støtteapparatet er i gang med arbeidet med reformens innsatsområder knyttet opp mot de nye satsningsområdene. Dette arbeidet er ikke ferdigstilt.

3.1 Samarbeid med andre aktører

Organisasjonskart for Regionalt støtteapparat i Troms og Finnmark

Det regionale støtteapparatets er i gang med å knytte til seg ulike samarbeidspartnere. Dette er et arbeid som vi har erfart tar litt tid. Fylkeskommunen er ennå ikke representert i støtteapparatet. Statsforvalteren har ved flere anledninger vært i kontakt muntlig og skriftlig med Fylkeskommunen for å etablere kontakt og et samarbeid knyttet til reformen. Dette har til nå ikke lyktes. Det er gjort en ny skriftlig henvendelse som Statsforvalteren vil følge opp i møte med Fylkeskommunen. Fylkeskommunens eldreråd er nå representert det regionale støtteapparatet. Husbanken er nå en del av støtteapparatet, og dette samarbeidet er i oppstartsfasen. Det er også gjort henvendelser til Helseforetaket, men det er ikke gjort noen avtaler om samarbeid ennå. Helseforetaket har deltatt på informasjonsmøter vedrørende KlinObsKommune og er en samarbeidspart i dette prosjektet.

Regionalt støtteapparat utvidet arbeidsgruppe Samfunn – Leve hele livet

Med bakgrunn i dialogmøtene som ble gjennomført i februar/mars 2021, og kommunenes ønske om bistand til å forankre Leve hele livet utenfor helsesektoren i egen kommune, etableres Arbeidsgruppe samfunn. Tilrettelegging for aktive eldre kan redusere hjelpebehovet, det er viktig å starte tidlig å planlegge egen alderdom. Det er behov for innsats innen flere sektorer i kommunene, for arbeidet med å utsette tidspunktet for funksjonstap og hjelpebehov. Fokus er å nå hele målgruppen for reformen, ikke bare de som er avhengig av helsetjenester. Arbeidsgruppe samfunn er ennå på planleggingsstadiet. Statsforvalteren har etablert kontakt med flere ulike aktører, og har begynt samarbeidet med blant annet Fylkeskommunens eldreråd, Husbanken og Aldersvennlig Norge. Statsforvalteren og KS vil ha en viktig rolle i dette arbeidet. Ansvar, roller og oppgaver er ikke fordelt ennå for alle aktører siden dette arbeidet er i en oppstartfase, men de ulike aktørene inviteres fortløpende til informasjonsmøte om reformen, og status for reformen i vårt fylke.

Senter for et aldersvennlig Norge

Statsforvalteren er i kontakt med senteret for et samarbeid. Alle kommunene har fått oppfordring fra nettverk for Aldersvennlig lokalsamfunn om å melde seg inn.

Relevante fagmiljø og andre aktører

For å ivareta bredden i reformen, vil andre aktører gradvis inviteres til samarbeid. Dette er drøftet i støtteapparatet, og aktuelle fagmiljø kan være RVTS, ulike Kompetansesenter som kan knyttes til innsatsområdene og de nye satsningene i reformen som for eksempel Regionalt kompetansesenter for lindrende behandling. Regional koordinerende enhet kan utfordres til å bidra til sammenheng i tjenestene.

Medvirkning, samarbeid og dialog

I dialogmøtene har det vært lagt opp til gode medvirkningsprosesser. Det regionale støtteapparatet har drøftet at dialogmøter er en fin måte å få kontakt med kommunene på. Møtene har vært lagt opp slik at hver kommune har hatt innspill om sin kommune, informert om utfordringer i sin kommune og hva som er viktig for akkurat dem. Dette er en fin måte å jobbe på som vi vil videreføre.

Eldrerådsrepresentanten er en samarbeidspartner som vil ha en viktig rolle inn i arbeidet i arbeidsgruppen samfunn.

3.2 Kommuniasjonsplan

I Troms og Finnmark informeres det om Leve hele livet på alle de relevante arenaer hvor Statsforvalteren er representert. Dette gjelder også for USHT.

Kommunikasjonen fra Statsforvalteren skal bidra til at kommunene blir inspirert og veiledet i arbeidet med å skape gode tilbud til målgruppen. Det sees på som svært viktig å gi god informasjon om reformen til overordnede beslutningstakere. Det er også svært viktig å sikre at de som utfører tjenesten får god informasjon om reformen, for å bidra til god implementering.

Kommunikasjonen skal legge vekt på å fremheve aktivitet, humør og livsglede – til inspirasjon for kommuner i sin planlegging og tiltak. Det er viktig at kommunikasjonen ikke er snevret inn til å bare omfatte tiltak rettet mot helse- og omsorg, men også mot de friske, eldre.

Kommunikasjonen skal fremme muligheter og ideer til etterfølgelse, samt være kilde til faktainformasjon.

Målet er tredelt:

Å formidle et bilde av en reform for eldre som handler om mer enn godt tilbud på sykehjemmet. Det handler om å skape et samfunn med plass til eldre slik at livet blir innholdsrikt og meningsfullt helt til mål.

Å synliggjøre Statsforvalterens rolle i gjennomføringen av reformen.

Å bidra til at kommunene har all nødvendig informasjon tilgjengelig

Kommunikasjons-form	Mål med kommunikasjonen	Tema	Når	Ansvar
Facebook	Dele målrettet kommunikasjon	I henhold til reformens faser	Fortløpende	Kommunikasjonsavdelingen Prosjektgruppen
Video	Inspirere, oppfordre og gi nye ideer til lokale tiltak	I henhold til reformens faser, knyttet til de ulike satsningsområdene	Forløpende i reformperioden	Kommunikasjonsavd
Dialogmøter	Spre informasjon			Regionalt støtteapparat
Webinar	Spre informasjon			Regionalt støtteapparat
Nettverk	Motivere/spre informasjon om reformen			Regionalt støtteapparat
Konferanser/møter i regi av Statsforvalteren, og som Statsforvalteren er med på	Motivere/spre informasjon om reformen			Statsforvalteren

Vårmøte	Motivere/spre informasjon om reformen	Informasjon i tråd med reformens faser	Vår 2021	Statsforvalteren
Lokale media		Gode eksempler	Fortløpende	Regionalt støtteapparat

4. ORGANISERING AV REGIONALE NETTVERK

Både i Troms og Finnmark er det etablert flere ulike nettverk. Fylkesmannen samarbeider og bidrar med tilskudd og kompetanse i mange av nettverkene. Reformen legger opp til at arbeidet med nettverk skal videreføres. Det regionale støtteapparatet har gjennomgått og vurdert alle nettverk og møtepunkter som partene i gjennomføringsplanen allerede har. Noen av dem er allerede måltettet når det gjelder eldrereformens retning. Andre vil kunne videreutvikles, slik at de i større grad er i tråd med eldrereformens målsettinger. I allerede etablerte nettverk er det kontaktpersoner, og disse er i et system som allerede fungerer. Når det gjelder nye nettverk, så vil Statsforvalteren i samarbeid med aktørene i støtteapparatet følge opp at alle kommunene får tilbud. Kontaktpersonene for Leve hele livet vil også ha en rolle i dette arbeidet. Vi ser ikke bort ifra at det vil melde seg et behov for (nye) nettverk når arbeidet med de ulike innsatsområdene setter i gang.

Nettverk som knyttes til innsatsområdene i Leve hele livet

Nettverk			
Nettverk	Målgruppe	Ansvar	Når
Universell utforming	Kommuner, planleggere	KS	Høst 2021
Aldersvennlig lokalsamfunn	Kommuner, planleggere	Aldersvennlig Norge	Høst 2021
Helse- og omsorgsledernettsverk	Helse- og omsorgsledere	Statsforvalteren	Vår 2021
Demensnettverk	Demenskontakter i kommunene og ledere	USHT. Reg. støtteapp	Høst 2021
Velferdsteknologi nettverk	Kontaktpersoner i kommunene, IT, planleggere, helsepersonell	USHT, reg. Støtteapp NVP Finnmark	2021 i regi av NVP 2022 – 2023 USHT og reg. støtteapp.
Instruktørnettverk i KlinObskommune	Instruktører i kommunene	USHTene	Under planlegging
Nettverk for samisk helsepersonell	Ledere og samisk helsepersonell i samisk språkforvaltningskommuner + Oslo	USHT samisk	
Nettverk for kontaktpersoner Leve hele livet	Kontaktpersoner for Leve hele livet	Statsforvalteren og reg. støtteapp	Fortløpende, med oppstart våre 2021

Nettverk for personer med nedsatt funksjonsevne		USHTène	
Nettverk for samisk tradisjonsmat	Samiske kommuner	USHT samisk	
Nettverk for å forebygge vold og overgrep mot eldre		RVTS	Ikke drøftet, men svært aktuelt aktuelt

6. ØVRIG OPPFØLGING

Koordinatorer for “Leve hele livet” fra hvert embete har etablert nettverk/møteplass for å dele erfaringer og bistå hverandre i arbeidet med reformen. Møtes cirka hver 4. uke. Det er ikke etablert fast samarbeid med andre regionale støtteapparat, men det er ønskelig når det gjelder nettverk på tvers av fylkesgrensene. Dette videreføres.

Det har også vært dialog med Statsforvalteren i Nordland angående felles nettverk på tvers av fylkesgrensene, dette følges opp høsten 2021 i regi av det regionale støtteapparatet.

KS sitt medlem av regionalt støtteapparat i Troms og Finnmark er også en del av det regionale støtteapparatet i Nordland. Begge de regionale støtteapparatene vurderer gjennomføring av temabaserte webinar høsten 2021.